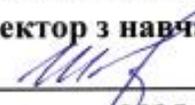

**ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»**

**Факультет медицини
Кафедра фізичної терапії та реабілітації**

ЗАТВЕРДЖУЮ:

проректор з навчально-методичної роботи

 Ярослав ШТАНЬКО

“19” грудня 2025 р.

**ДОМЕДИЧНА ДОПОМОГА ТА ТАКТИЧНА МЕДИЦИНА
(ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА)
СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ**

Галузь знань:	<i>Усі галузі</i>
Спеціальність:	<i>Усі спеціальності</i>
Освітньо-професійна програма:	<i>Усі ОП</i>
Освітній рівень:	<i>перший (бакалаврський)</i>
Статус дисципліни:	<i>обов'язкова</i>
Мова викладання, навчання та оцінювання:	<i>українська</i>

**Івано-Франківськ
2025**

Розробник:

доктор філософії

Христина ПЕТРУНІВ

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри

фізичної терапії та реабілітації

Протокол № 5 від 16.12.2025 року

В.о. завідувача кафедри,
к.мед.н., доцент,

Олег ШЕРЕМЕТА

СХВАЛЕНО:

на засіданні Науково-методичної ради, протокол № 5 від 19 грудня 2025 року

е-mail	khrystyna.petrniv@ukd.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	320
Посилання на сайт	https://ukd.edu.ua
Сторінка курсу в СДО	

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Освітня компонента **«Домедична допомога та тактична медицина (практична підготовка)»** є логічним продовженням вивчення дисципліни **«Домедична допомога та тактична медицина (теоретична підготовка)»** і також передбачена для здобувачів освіти жіночої статі, а крім того для звільнених від проходження базової загальної військової підготовки відповідно до пункту 2 Порядку проведення базової загальновійськової підготовки громадян України, які здобувають вищу освіту, та поліцейських, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 червня 2024 р. № 734. Проводиться у форматі навчальної практики.

Сучасна парадигма вищої освіти в Україні вимагає докорінного перегляду підходів до формування професійних компетентностей, особливо у сферах, що безпосередньо стосуються безпеки життєдіяльності та збереження людського капіталу в умовах збройних конфліктів. Освітня компонента **«Домедична допомога та тактична медицина (практична підготовка)»** є важливим елементом освітньо-професійної програми у Закладі вищої освіти **«Університет Короля Данила»**.

Стратегічна значущість цієї компоненти зумовлена необхідністю адаптації майбутніх фахівців до роботи в умовах високої невизначеності та реальних загроз..

Нормативну базу для розробки програми становлять Закон України **«Про вищу освіту»**, Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти ЗВО **«Університет Короля Данила»**, а також Постанова Кабінету Міністрів України № 734 від 21 червня 2024 р., що регламентує проведення базової загальновійськової підготовки громадян. Програма враховує міжнародні стандарти тактичної допомоги пораненим у бою (ТССС - Tactical Combat Casualty Care) та цивільні протоколи домедичної допомоги, що дозволяє сформуванню у здобувачів цілісну систему дій від моменту отримання поранення до евакуації до медичного закладу.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	2		
Семестр	4		
Кількість кредитів ЄКТС	7		
Аудиторні навчальні заняття		денна форма	заочна форма
	лекції	- (в годинах)	- (в годинах)
	семінари, практичні	- (в годинах)	- (в годинах)
Самостійна робота		210 (в годинах)	210 (в годинах)
Форма підсумкового контролю	залік		

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Пререквізити	Постреквізити
Домедична допомога та тактична медицина (теоретична підготовка) / Базова загальновійськова підготовка (теоретична підготовка)	

У результаті проходження освітньої компоненти здобувач повинен не лише знати теоретичні основи анатомії та класифікацію кровотеч, а й демонструвати стійкі навички за алгоритмом MARCH. Це включає ідентифікацію масивних кровотеч (Massive hemorrhage), забезпечення прохідності дихальних шляхів (Airways), контроль дихання та лікування пневмотораксу (Respiration), підтримку кровообігу та боротьбу з шоком (Circulation), а також профілактику гіпотермії та оцінку стану голови (Hypothermia/Head).

Важливим результатом є опанування фаз надання допомоги в бойових умовах згідно з протоколом TCCC: надання допомоги під вогнем (Care Under Fire), допомога в тактичних умовах (Tactical Field Care) та допомога під час евакуації (Tactical Evacuation Care).

Організаційне та матеріальне забезпечення

Університет Короля Данила розвиває мережу партнерства з організаціями, які забезпечують високий рівень практичної підготовки. Окрім власної матеріально-технічної бази ЗВО “Університету Короля Данила” до проведення цієї специфічної освітньої компоненти залучаються спеціалізовані центри згідно з укладеними угодами.

Ресурсне забезпечення практичної підготовки

Вид ресурсу	Опис та застосування
Симуляційне обладнання	Манекени для СЛР, симулятори тампонади ран, навчальні турнікети CAT/SICH.
Індивідуальна аптечка (ІФАК)	Стандартний склад за вимогами НАТО: турнікети, гемостатики, оклюзійні наліпки, НРА.
Евакуаційні засоби	М'які ноші, евакуаційні стропи, імпровізовані засоби транспортування.
Цифрові ресурси	Платформа СДО УКД.

Роль керівників та розподіл обов'язків

Керівник курсу (інструктор) здійснює методичний супровід: проводить настановчі збори, контролює якість розробки індивідуальних завдань та перевіряє фінальні звіти. Він також забезпечує безпосереднє відпрацювання навичок: влаштовує студентів на робочі місця (тренувальні майданчики), проводить інструктаж з техніки безпеки, консультує та ділиться практичним досвідом. Важливою функцією інструктора є оцінка прогресу студента в реальному часі, особливо під час виконання нормативів на швидкість та якість.

Програма практичних тренінгів (модульна структура)

Важливою частиною проходження «Домедичної допомоги та тактичної медицини (практична підготовка)» є формування психологічної стійкості. Студент повинен опанувати техніки самоконтролю: дихання, заземлення та фокусування. Ці навички є універсальними для фахівців, які працюють у стресових умовах конфліктів або дедлайнів.

У межах симуляцій студенти вчаться розпізнавати емоційні стани постраждалих (гнів, провина, оніміння) та застосовувати алгоритм ППД. Це включає:

- Встановлення безпеки (фізичної та психологічної).

- Активне слухання та стабілізація емоційного стану.
- Зв'язок із соціальною підтримкою.

Здобувачі вивчають поняття інформованої згоди в тактичних умовах та межі юридичної відповідальності особи, що надає домедичну допомогу. Важливим аспектом є дотримання норм Міжнародного гуманітарного права щодо захисту поранених та персоналу. Для майбутнього фахівця це закладає фундамент корпоративної етики та соціальної відповідальності.

Зміст практичної частини структурований у п'ять цільових тренінгів, кожен з яких спрямований на відпрацювання конкретного вузла алгоритму MARCH у тактичному контексті. Така структура дозволяє реалізувати логіку «від простої навички до комплексної дії».

Тренінг 1: «Критична кровотеча: Правило 30 секунд»

Мета: відпрацювання навичок зупинки масивних кровотеч з кінцівок у зоні бойових дій (під вогнем).

Зміст: студент повинен накласти турнікет типу CAT або SICH самому собі (однією рукою) та побратиму в умовах обмеженого часу та фізичного навантаження.

Методи оцінювання:

швидкість: накладання турнікету на власну руку – до 25 секунд; на ногу – до 30 секунд;

ефективність: відсутність пульсу на дистальній частині кінцівки після затягування;

правильність: високе та туге накладання («High and Tight»).

Тренінг 2: «Тампонада та тиснуча пов'язка»

Мета: надання допомоги при пораненнях у вузлових точках (пахова ділянка, пахви, шия), де неможливо використати турнікет.

Зміст: використання тренувальних симуляторів для щільної тампонади рани гемостатичним бинтом та накладання ізраїльського бандажа.

Методи оцінювання:

техніка: постійний тиск на джерело кровотечі під час введення бинта;

щільність: після завершення тампонади інструктор перевіряє, чи не залишилося в рані порожнеч;

фіксація: бандаж накладено так, що він не сповзає при спробі зміщення.

Тренінг 3: «Дихальні шляхи та грудна клітка (MARCH)»

Мета: опанування алгоритму забезпечення прохідності дихальних шляхів та лікування напруженого пневмотораксу, надання допомоги при раптовій зупинці дихання та серцебиття (СЛР), укладання потерпілого у стабільне положення тіла на боці.

Зміст: стабільне положення тіла на боці, наклеювання оклюзійної наліпки при проникаючому пораненні грудної клітки. Встановлення назофарингіального повітропроводу (NPA). Серцево-легенева реанімація.

Методи оцінювання:

алгоритм: перевірка дихання методом «чую, бачу, відчуваю»; перевірка правильності реанімаційних дій на симуляторах;

вибір засобу: правильне вимірювання довжини трубки НРА;

герметичність: оклюзійна наліпка повинна повністю закривати вхідний та вихідний отвори рани.

Тренінг 4: «Повний огляд у зоні тактичної допомоги»

Мета: проведення повного обстеження пораненого за алгоритмом MARCH під час перебування в укритті.

Зміст: студенти працюють у парах. «Медик» має за 3 хвилини знайти всі приховані рани (використовуються муляжі) та надати допомогу: від зупинки капілярних кровотеч до профілактики гіпотермії.

Методи оцінювання:

системність: дотримання суворої послідовності (M-A-R-C-H);

якість обстеження: виявлення 100% «поранень, нанесених на манекен або статиста;

комунікація: постійний вербальний контакт із пораненим.

Тренінг 5: «Евакуація та тактичне переміщення»

Мета: відпрацювання способів перенесення пораненого з небезпечної зони різними методами.

Зміст: використання м'яких нош, евакуаційних строп та методів «на плечах», «вдвох», «волоком».

Методи оцінювання:

безпека: чи контролює медик стан пораненого під час руху;

ергономіка: використання правильної техніки підйому ваги (спина рівна, зусилля ногами) для збереження власного здоров'я;

тактична позиція: здатність переміщатися низько, не стаючи мішенню, володіння різними методами евакуації.

Система контролю, оцінювання та критерії успішності

Оцінювання «Домедичної допомоги та тактичної медицини (практична підготовка)» базується на 100-бальній шкалі (ECTS). Курс складається з 5 модулів (тренінгів). Кожен модуль оцінюється у 20 балів:

- **Відеодемонстрація (практика):** 15 балів.
- **Індивідуальне письмове завдання (опис/алгоритм):** 5 балів.

Розподіл балів за модулями

Модуль (Тренінг)	Відео (макс)	Письмово (макс)	Разом
1. Критична кровотеча (Турнікет)	15	5	20

2. Тампонада та тиснуча пов'язка	15	5	20
3. Дихальні шляхи та MARCH	15	5	20
4. Повний огляд (Secondary Survey)	15	5	20
5. Евакуація та переміщення	15	5	20
УСЬОГО	75	25	100

Детальні критерії за модулями

Модуль 1: Критична кровотеча (Правило 30 секунд)

Відео (15 балів):

- **Швидкість (5 б.):** Накладання собі на руку <25 сек, на ногу <30 сек.
- **Ефективність (5 б.):** Повна зупинка кровотечі (перевірка пульсу на відео).
- **Техніка (5 б.):** Правильне розміщення "High and Tight", фіксація часу, правильна робота з воротком.

Письмове завдання (5 балів): Покроковий опис дій за протоколом CUF (Care Under Fire).

Модуль 2: Тампонада та тиснуча пов'язка

Відео (15 балів):

- **Постійний тиск (5 б.):** Безперервний тиск на точку кровотечі під час всієї маніпуляції.
- **Щільність (5 б.):** Повне заповнення "порожнини" рани бинтом.
- **Фіксація (5 б.):** Накладання бандажа/пов'язки, що не зміщується при рухах кінцівки.

Письмове завдання (5 балів): Опис вузлових точок та особливостей використання гемостатиків.

Модуль 3: Дихальні шляхи та грудна клітка (MARCH)

Відео (15 балів):

- **Дихання (5 б.):** Перевірка "чую, бачу, відчуваю" + СЛР (демонстрація техніки).
- **НРА (5 б.):** Правильний вимір довжини та введення назофарингіального повітровою.
- **Оклюзія (5 б.):** Наклеювання наліпки на вхідний та вихідний отвори (герметичність).

Письмове завдання (5 балів): Порядок дій при підозрі на напружений пневмоторакс.

Модуль 4: Повний огляд у зоні тактичної допомоги

Відео (15 балів):

- **Послідовність (5 б.):** Чітке дотримання літер протоколу MARCH.
- **Якість огляду (5 б.):** Виявлення всіх умовних поранень (руки, ноги, пахви, спина).
- **Комунікація (5 б.):** Підтримка розмови з пораненим, перевірка свідомості за AVPU.

Письмове завдання (5 балів): Заповнення картки пораненого (TCCC Card) за результатами огляду.

Модуль 5: Евакуація та тактичне переміщення

Відео (15 балів):

- **Тактика (5 б.):** Робота в низькому профілі, контроль сектору.
- **Техніка (5 б.):** Використання стропа/нош або методів перенесення (волоком, на плечах).
- **Безпека (5 б.):** Контроль голови/дихання пораненого під час руху.

Письмове завдання (5 балів): Порівняльний аналіз видів евакуаційних засобів (стропа vs м'які ноші).

По завершенні проходження відповідного модуля кожен здобувач надсилає інструктору на корпоративний імейл (або на сторінку курсу в Системі дистанційної освіти УКД) відеофайл проходження відповідного модуля (*відео має бути зняте одним дублем без монтажу в межах однієї маніпуляції для підтвердження навички*) та письмове індивідуальне завдання до нього.

Шкала оцінювання за системою ЄКТС

Бали	Оцінка ЄКТС	Пояснення
90–100	A	Відмінно (Excellent)
82–89	B	Дуже добре (Very Good)
75–81	C	Добре (Good)
64–74	D	Задовільно (Satisfactory)
60–63	E	Достатньо (Sufficient)
35–59	FX	Незадовільно (з можливістю перескладання)
0–34	F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Електронні інформаційні ресурси

1. Басараб Олег. Евакуація пораненого з поля бою | Урок 1. *youtube* URL: <https://www.youtube.com/watch?v=iZLU8jxy-94>
2. Басараб Олег. Евакуація пораненого з поля бою | Урок 2. *youtube* URL: <https://www.youtube.com/watch?v=ndDoUPkSfRQ>
3. Басараб Олег. 10 ЗАПИТАНЬ ІНСТРУКТОРУ З ТАКТИЧНОЇ МЕДИЦИНИ ОЛЕГОВІ БАСАРАБУ: MARCH, аптечка, турнікети та війна. *youtube* URL: <https://www.youtube.com/watch?v=XuCK6Jqb65Y>
4. Басараб Олег. Склад тактичної аптечки. *youtube* URL: <https://www.youtube.com/watch?v=A7gPXF2wynM>
5. Турбота по військовослужбовця. *turbota.mil.gov.ua* URL: <https://turbota.mil.gov.ua/taktychna-medycyna-korysni-resursy>
6. Цивільна медицина (клінічні протоколи МОЗ України). *moz.gov.ua* <https://guidelines.moz.gov.ua/documents>
7. Тактична медицина та домедична допомога - Портал управління знаннями,, <https://pdp.nacs.gov.ua/courses/taktychna-medysyna-ta-domedychna-dopomoha>
8. ТАКМЕД ГРУП – Центр тактичної медицини <https://ictm.org.ua/>
9. 20,000 Ukrainian Defenders Trained to Save Lives - United Help Ukraine, <https://unitedhelpukraine.org/reports/20000-ukrainian-defenders-trained-to-save-lives/>
10. Благодійна організація «Мальтійська служба допомоги» - EBA CSR Network, <http://csrnetwork.eba.tilda.ws/tpost/8p5hhf1xzg-blagodina-organzatsya-maltiska-sluzhba-d>
11. Перша допомога <https://pershadopomoga.com.ua/>